

Nr 403

Av herr **Ollén m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till tillfällig korttidsutbildning av präster.*

Inför det i Kungl. Maj:ts proposition nr 73 framlagda yrkandet om ett anslag av 35 000 kronor för anordnandet av korttidsutbildning av präster kan resas åtskilliga invändningar av både principiell och reell natur. Förslaget motiveras huvudsakligen av en väntad ökad prästbrist. Dess omfattning grundas på en av diakonistyrelsen gjord beräkning, som utvisar, att såvitt en församlingsprästerlig tjänsteorganisation av i huvudsak nuvarande omfattning bibehålles, ett 350-tal tjänster fram till 1960 icke skall kunna återbesättas. Det är då att erinra om att svenska kyrkan under tidigare år genomgått perioder av både underskott och överflöd på präster, utan att därvid den förnämliga traditionen med en fullgod akademisk prästutbildning radikalt behövt brytas.

Enligt vad teol. doktor Ove Hassler uppger i sin av diakonistyrelsen år 1942 utgivna skrift "Det svenska prästerskapets rekryteringsproblem" uppehölls sålunda år 1917 av 2 501 tjänster inte mindre än 1 181 av präster över 65-årsåldern genom dubbelmissiv eller av dispenserade präster. Man botade då bristen "genom indragning av helt eller halvt onödiga tjänster". Han ansåg sig också kunna räkna ut, att under tiden fram till 1960 det skulle förefinnas ett par hundra i sedvanlig ordning utbildade teologer som icke kunde beredas församlingstjänst. Dessa beräkningar påvisar närmast en viss orealistisk kyrklig statistik. Inför de i propositionen av diakonistyrelsen framräknade siffrornas tillförlitlighet torde det ävenledes vara skäl att ställa sig skeptisk. I en å diakonistyrelsens förlag i juli 1954 utgiven broschyr "Det behövs flera präster", där en av författarna är direktorn vid styrelsen, beräknas prästbristen i maj 1954 till 53. De flesta stiftet är oberörda av denna brist, medan 17 lediga prästtjänster inom sjömans- och hednamissionen inräknas i siffran. Att dessa blygsamma aktuella sifferuppgifter skulle nödvändiggöra en panikartad åtgärd, innebärande en svårartad och svårbotad sänkning av bildningsstandarden för prästerskapet, kan icke anses rimlig.

Ehuru propositionen icke lämnar anvisning till varifrån aspiranterna till snabbutbildningskursen skall hämtas, utöver att de må vara män över 30-årsåldern, vilka avlagt studentexamen, torde anledning till en viss undran här föreligga. Det blir sannolikt personer, som tidigare icke fullföljt

sina universitetsstudier, men som på något sätt ådagalagt kyrkligt intresse. Vanskligheten i detta urval måste bli betydande. Huru skall den för prästerskapet för endast ett par år sedan antagna löneregleringen, som bygger på förutsättningen att flera års akademiska studier med examina ligger bakom tjänst innehavarna, här tillämpas? Det blir så mycket mera anmärkningsvärt, då samtidigt finns ett stort antal kvinnliga teologie kandidater, som icke medges rätt att söka och inneha prästerliga tjänster.

Den principiella invändningen vänder sig dock emot det underkännande av en gedigen utbildning av våra präster, som förslaget innebär. Att, för att kunna fylla alla nummer i den prästerliga tjänsteförteckningen, ge avkall på denna utbildnings grundliga både teologiska och humanistiska innehåll måste lända till skada både för kyrkan och för samhället. Innan något dylikt sker, bör den föregås av en organisationsundersökning beträffande prästernas civilt borgerliga sysselsättningar — helst företagen inom civildepartementet — och i syfte att erhålla en uppskattning av möjligheterna till att avlyfta dessa huvudsakliga skrivgöromål från den egentliga prästtjänsten. Med den beräkning som från kyrkligt håll vid den nya löneregleringens tillkomst gjordes beträffande arbetstidsandelen i fråga om dessa civiluppgifter torde möjligheter icke saknas att nedbringa behovet av prästtjänster. Huvudfrågan blir då att skapa ett visserligen mindre talrikt men högt bildat och kvalificerat prästerskap.

Med anledning av vad här ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte avslå vad Kungl. Maj:t i proposition nr 73 föreslagit.

Stockholm den 1 mars 1955

David Ollén Anna Sjöström-Bengtsson Martin Söderquist

Ebon Andersson Tor Björnberg
